



Vision 2050

Vision 2050

Magyarország

Üzleti párbeszédsorozat - 2011
Összefoglaló



World Business Council for
Sustainable Development



Nyilatkozat

Ez a tanulmány

- 2011 nyarán öt szakmai bizottságban több mint 100 szakértő koordinált vitája alapján készített anyag, amely e fórumokon kialakult konszenzusos véleményt törekedett összefoglalni,
- ezért nem tükrözi se a BCSDH, se tagvállalatainak sem együttes, sem pedig különálló véleményét.

A BCSDH tagvállalatai a BCSDH intézményi kerete között kezdeményezték, erőforrást biztosítottak és lebonyolították a szakértői megbeszélés-sorozatot annak érdekében, hogy ez az anyag létrejöhessen.



Előszó

Ez az összefoglaló a World Business Council for Sustainable Development (WBCSD) **Vision 2050** jelentése alapján lebonyolított magyarországi üzleti párbeszédsorozat eredményeként született.

A Vision 2050 jelentés teljes, angol nyelvű változatát, illetve a magyar nyelvű összefoglalót a www.bcsdh.hu honlapról töltheti le

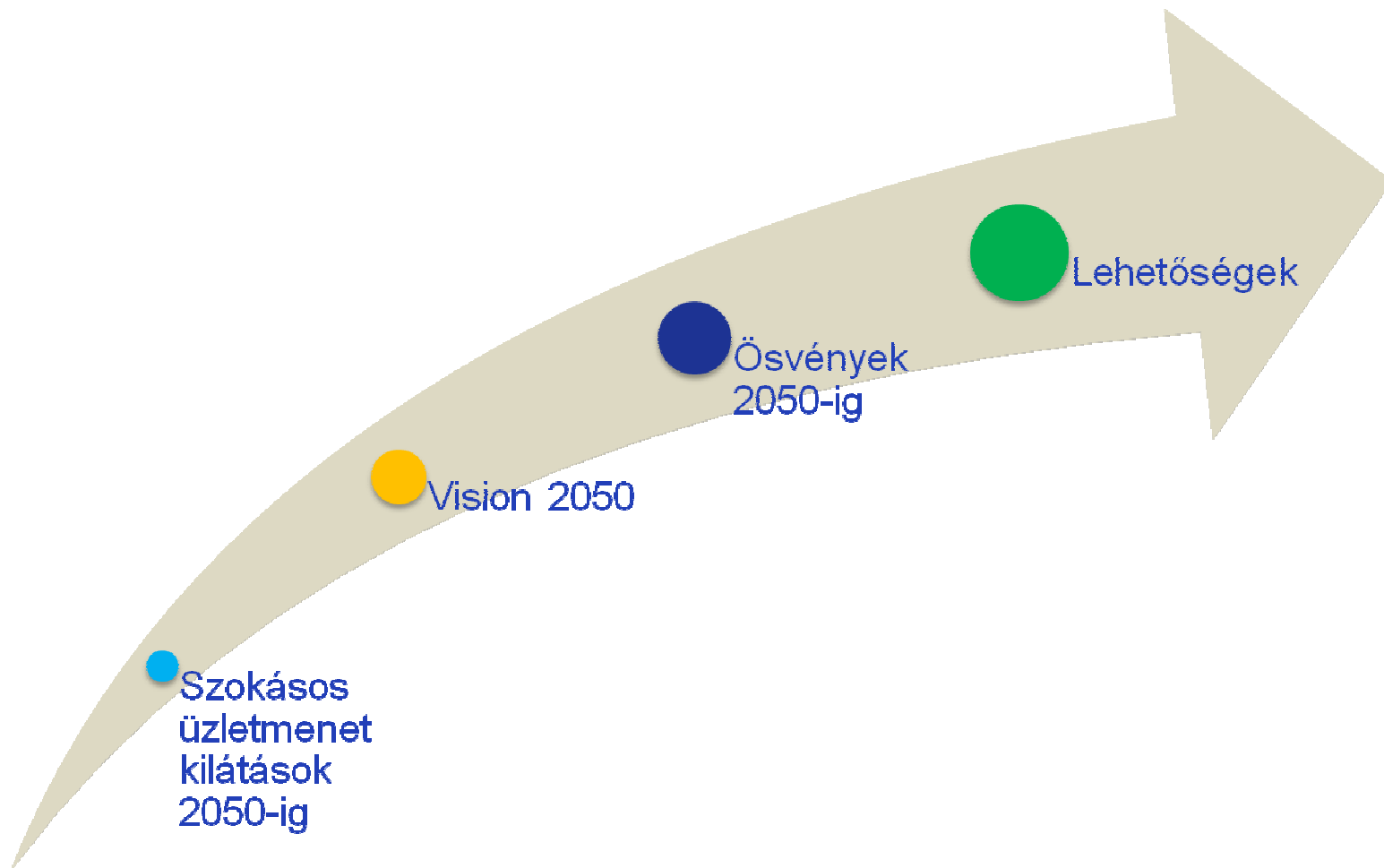


Tartalomjegyzék

| | |
|----------------------------------|----|
| Bevezető..... | 5 |
| Általános megállapítások..... | 9 |
| Energia..... | 12 |
| Közlekedés..... | 18 |
| Mezőgazdaság..... | 23 |
| Épületek..... | 28 |
| Hulladék..... | 34 |
| Ökoszisztéma szolgáltatások..... | 39 |
| A BCSDH..... | 40 |



Bevezető A folyamat





Bevezető

Globális jövőkép 2050-re

Vision 2050:

„9 milliárd ember éljen jól-létben, a Föld eltartóképességének korlátain belül.”



Bevezető Üzleti párbeszéd

- Üzleti párbeszéd öt témában 2011 nyarán:
 - Energia és közlekedés
 - Mezőgazdaság
 - Épületek
 - Nyersanyag és hulladék
 - Ökoszisztéma szolgáltatások
- Több mint száz vállalati vezető és szakértő részvételével
- Az üzleti párbeszéd konklúziói a következők:



Általános megállapítások Konklúziók és teendők 2020-ig

Általános véleményként fogalmazódott meg az alábbiak iránti igény:

- Valós piaci árak megteremtése
- Az állami szabályozás az externális költségek internalizálása révén kell, hogy biztosítsa a kiszámítható versenykörnyezetet
- Jogszabályok szigorú és következetes betartása
- Stabil szabályozási környezet létrehozása
- K+F+I
- Szemléletváltás, képzés, oktatás
- Környezettudatos fogyasztói magatartás fejlesztése
- A változáshoz szükséges források hozzárendelése



Energia Jelenlegi helyzet

Energia

- Magyarországnak elfogadó szerepe van (ki vagyunk szolgáltatva a külső erőforrásoknak);
- Nemzetközi kööttségek (szerződések, megállapodások, uniós előírások/stratégiák, stb.);
- Versenyképesség, ellátásbiztonság, fenntarthatóság (Nemzeti Energia Stratégia)



Energia Jövőkép 2050-re

- 2050-re a hazai energiarendszer termelési oldalról a megújuló energiák széleskörű alkalmazására alapul;
- A megújuló energiákat az elterjedésüket leginkább támogató rugalmasan változó mértékben és arányban egészítik ki a legkisebb környezeti, fenntarthatósági kockázatot jelentő hagyományos energiahordozók;
- Az energiatakarékosság és energiatudatosság erősödése miatt az energiafelhasználás nem nő a GDP változásával arányosan;
- A magyar energiarendszer infrastruktúrája szervesen kapcsolódik az egységes európai hálózatokhoz;
- A zöld-ipar a hazai innovációk egyik húzó ágazatává válik azokon a területeken, ahol Magyarország előnyös helyzetben van a többi európai országgal összehasonlítva



Energia Teendők 2020-ig

- A megújuló energiák költségeinek csökkentése;
- Nemzetközi konszenzus az üvegházhatású gázok kibocsátásának hatékony menedzsmentjéről;
- Egységes szennyezési piac (CO2 kvóta);
- a kereslet oldali energiaszabályozás ösztönző rendszerének kialakítása;
- Alacsony CO2 kibocsátású technológiák biztonságos és sikeres adaptációja (CCS, nukleáris technológia)
- Piaci koordinációs mechanizmusok erősítése a megújuló energiák elterjesztésére és az üvegházhatású gázkibocsátás csökkentésére;
- A decentralizált energiatermelés gazdaságos formáinak széles körű elterjedése;
- Energiatakarékosság erősítése a gazdaság valamennyi területén;
- Energiatudatos építészet és városfejlesztés;
- Oktatási, képzési programok kialakítása a változásokhoz szükséges szakemberek folyamatos képzésére;
- Innovációk támogatása, alkalmazott kutatások, demonstrációs projektek;
- Energiatudatos közlekedési, logisztikai rendszerek.



Energia Üzleti lehetőségek

- Hatékonyabb hagyományos erőművek – kisebb CO₂-kibocsátás;
- Növekvő támogatások a megújulók elterjesztésére;
- A megújulók piaca a 2008. évi 115 milliárd USD-ről 2020-ig 325 milliárd USD-re nő;
- Hálózatfejlesztések a diverzifikált és a távoli energiatermelés támogatására 13.000 milliárd USD becsült értékben 2030-ig;
- Ingadozó árak, hatékonyabb kereslet-oldali menedzsment eszközök (pl. okos mérők);
- Együttműködő, intelligens hálózatok.
- Részvétel az elavult hazai hagyományos erőműpark megújításában;



Energia

Üzleti lehetőségek 2.

- Energetikai alpinfrastruktúra bővítése (nemzetközi és hazai vezetékhálózatok);
- Transzparens árszignál a gazdasági szereplőknek. Ehhez: nyílt kereskedelmi rendszerek kialakítása a származékos piacokon is (pl. határidős kereskedelem, CO2 kvóta kereskedelem, zöld (esetleg kapcsolt) bizonyítványok tőzsdei kereskedelme);
- Intelligens hálózati megoldások (smart metering, smart grid) fejlesztése, működtetése;
- Beruházás a megújuló energia termelésbe;
- Beruházások a decentralizált energiatermelésbe és a villamosenergia szektorba;
- Épületenergetikai beruházások és távhőszolgáltatási rendszerek közös üzleti modellekbe szervezése.



Energia Kockázatok

- Az állami szerepek (tulajdon, szabályozás, fejlesztés) összekeveredése növeli a magánszektor kockázatát azokban a szegmensekben, ahol az állami versenytárssal szembesül;
- Politikai háttérű keresztfinanszírozás és torz támogatási szerkezet egyes (elsősorban lakossági szolgáltatási) területeken;
- A jelentős tőkeigényű projekteknek a nemzetközi befektetési versenyben is helyt kell állniuk (alacsony megtérülési kilátások és kedvezőtlen makrogazdasági jellemzők mellett a tőke más régiókba áramolhat)



Közlekedés Jelenlegi helyzet

Közlekedés

- Közösségi közlekedés keveset fejlődött az elmúlt 20 évben
- Szállítási teljesítmények csökkentek
- Romlott a kapacitáskihasználtság



Közlekedés Jövőkép 2050-re

- A mobilitás iránti igény tovább nő, de a közlekedési rendszerek átalakulásával ez nem növeli az ágazat környezetterhelését;
- A személy- és áruszállításban valamennyi alágazatban elterjednek a környezetkímélő szállítási módok. A komodalitás biztosítja, hogy a szállítási feladatokhoz optimalizált együttműködő alágazati rendszerek jöjjenek létre;
- Az informatikai beruházások (forgalomirányítás, járműkövetés, áruk mozgásának kísérése) révén a közlekedési infrastruktúra optimálisan fejlődik és működik;
- Sűrűn lakott városi övezetekben az egyéni és közösségi közlekedési alrendszerek szimbiózisa biztosítja a hatékony és fenntartható városi mobilitást;
- A nemzetközi közlekedési infrastruktúra-fejlesztési programok révén Magyarország logisztikai „hub”-bá válik a közép-kelet-európai térségben.



Közlekedés Teendők 2020-ig

- Az externális költségek díjasításával meg kell változtatni a jelenlegi versenyképességi arányokat az olajalapú és környezeti szempontból fenntartható közlekedési módok között. Ennek eszközei lehetnek: adók, használatarányos útdíj, a szárazföldi áruszállítás bekapcsolása az emisszió-kereskedelmi rendszerbe;
- A hiányzó hálózati infrastruktúra-beruházások folytatásával meg kell teremteni a vasúti és közúti (kisebb mértékben a vízi és a légi) közlekedési rendszerek hatékony integrációját;
- Informatikai megoldások elterjesztése a hatékony infrastruktúra-tervezés és üzemeltetés biztosítására;
- Demonstrációs projektekkal, állami inkubátorszerep felvállalásával felkészülés az olajkorszak utáni közlekedési rendszerek széles körű elterjedésére (pl. alternatív járműhajtások, komodális személyközlekedési és logisztikai megoldások városi térségekben);



Közlekedés Üzleti lehetőségek

- Bekapcsolódás a járműtechnológiai fejlesztésekbe (pl. alternatív hajtások, fedélzeti energiatárolás és átalakítás, infokommunikációs megoldások a jármű és az infrastruktúra közötti együttműködésre.)
- Komplex városi közlekedési ökoszisztémák kialakítása és üzemeltetése;
- Az elavult közösségi közlekedési járműpark megújítása;
- Fenntartható infrastrukturális beruházások a vasúti és a közúti hálózaton;
- Logisztikai rendszerek fejlesztése a fizikai létesítmények és a szolgáltató funkciók területén;
- ICT megoldások széles körű elterjesztése valamennyi közlekedési alágazatban (pl. logisztikai optimalizálás, járműkövetés, infrastruktúra- üzemeltetés, utastájékoztatás).



Közlekedés Kockázatok

- Finanszírozási források rendelkezésre állása kérdéses a beruházások és az üzemeltetés területén;
- Állami szereplők privilegizált helyzete a közösségi közlekedésben csökkenti a magánszektor versenysemleges megjelenésének esélyét);
- Hiányzik a köz- és magánszféra együttműködésének garanciális intézményi keretrendszere.



Mezőgazdaság Jelenlegi helyzet

Mezőgazdaság

- Sorozatos kudarcok a rendszerváltozás óta
- Csökkenő termelés és foglalkoztatottság (40, ill.60%-kal)
- A hazai élelmiszer-termelési potenciál egyre alacsonyabb szintű kihasználása (45-50% körül)
- Rendezetlen földhasználati viszonyok
- Duális birtokszerkezet és az ebből fakadó belpolitikai villongások
- Szakképzetlen gazdák (77% szakirányú végzettség nélkül!)
- Drámai visszaesés az öntözésben (1980-2010 között: 450 ezerről 150 ezer hektárra)
- Egyre kevesebb fő élelmiszer-szükségletét termeljük meg



Mezőgazdaság Jövőkép 2050-re

- Export-orientált és hazai igényeket kielégíteni képes minőségi termelésen alapuló élelmiszergazdaság ismét „húzóágazat” lehet
- Azok műveljék a földet, akik a fenntartható fejlődésnek megfelelő technológiákat hatékonyan képesek működtetni és egyben teljesíteni tudják az egészséges élelmiszer-termeléssel kapcsolatos uniós előírásokat, a CAP támogatásokhoz kapcsolt feltételeket és normákat
- A tudás alapú termelés váljon általánossá
- Megfelelő jövedelem-termelésre képes családi gazdaságok (tartós életképesség)
- Ésszerűen alacsony kemikália felhasználás
- A növénytermesztési technológiák átalakítása (energiatakarékos talajművelés, GPS vezérlés, stb.)
- A biotechnológiai kutatások és a gyakorlatban való alkalmazásuk kiemelt támogatása (a GMO árnyaltabb megítélése)
- A víztakarékos öntözési technológiákhoz szükséges infrastruktúra kiépítése



Mezőgazdaság Teendők 2020-ig

- Társadalmi-politikai kiegyezés a duális mezőgazdaság és birtokrendszer ügyében
- A koncentrált kiskereskedelem adta kihívásoknak való megfelelés, illetve kiegyezés a termelők és kereskedők között
- Szakképzettségi szint jelentős emelése
- A hazai élelmiszer-termelési potenciál jobb kihasználása (a mai 45-50% körüli szintről legalább 60-65%-ra emelése)
- Földhasználati viszonyok rendezése
- Intelligens vízgazdálkodási rendszerek alkalmazása



Mezőgazdaság Üzleti lehetőségek

- A tudatos fogyasztói réteg növekvő igényeinek kielégítése
- Új, erőforrás-hatékony mezőgazdasági technológiák használata (pl. ÜHG, víz, talaj)
- Új típusú input anyagok (pl. műtrágya, növényvédő-szerek, növekedést-szabályozás stb.) kifejlesztése
- Mg-i nyersanyagok ipari célú felhasználásának szélesedése
- A vízióknak megfelelő agrárlogisztikai rendszerek kialakítása
- Infokommunikációs lehetőségek alkalmazása



Mezőgazdaság Kockázatok

- „A négy évszak meg a politika”
- Szélsőséges környezeti események (árvíz, aszály, stb.)
- Nemzetközi gazdasági és kereskedelmi trendek
- Élelmiszerbiztonsági kérdések
- Információs-kommunikációs „bombákra” való felkészülés (ld. uborkaügy 2011 júniusban, Négy Mancs)
- Világpiaci liberalizáció előrehaladása
- Protekcionizmus erősödése
- Uniós támogatási rendszer átalakítása



Épületek Jelenlegi helyzet

Épületek

- A hazai építőipar (házépítők) piaci mélyponton. A rendszerváltás utáni ingatlanpiac fellendülés és a támogatott lakásépítés elmúlt.
- Csökkenő építőipari foglalkoztatottság és termelés.
- Építőipari szakképzés alacsony színvonalon és létszámban bocsát ki fiatalokat.
- A szakma presztízse mélyponton
- Az építőipari gyártókapacitás alacsony kihasználtságú.
- Építőipari kutatás-fejlesztés szünetel;
- Tartozáslánc és strukturális problémák (80ezer kisvállalkozás), vállalati tőkehiány;



Épületek Jelenlegi helyzet

- Tartozáslánc és strukturális problémák (80ezer kisvállalkozás), vállalati tőkehiány;
- Ingatlanpiaci befektetők visszahúzódása a kiszámíthatóság hiánya, ill. a drága v. nem aktív banki finanszírozás miatt;
- Az állami (ill. EU-s) fejlesztések leállása, (ill. kifutása) a lakásépítés állami támogatásának megszűnése, épületek energetikai felújításának támogatása körüli bizonytalanságok.
- Építőipari kutatás-fejlesztés szünetel;
- Tartozáslánc és strukturális problémák (80ezer kisvállalkozás), vállalati tőkehiány;
- Ingatlanpiaci befektetők visszahúzódása a kiszámíthatóság hiánya, ill. a drága v. nem aktív banki finanszírozás miatt;
- Az állami (ill. EU-s) fejlesztések leállása, (ill. kifutása) a lakásépítés állami támogatásának megszűnése, épületek energetikai felújításának támogatása körüli bizonytalanságok.



Épületek Jövőkép 2050-re

- Iparosított technológiával épített épületek fenntartható megújítása
- Autonóm épületek (energia, szennyvíz, hulladék)
- Teljes életciklus szemlélet alkalmazása (tervezés, építés, üzemeltetés, karbantartás, bontás)
- Hosszú élettartamú épületek
- Méltányos lakhatási feltételek biztosítása
- Energetikailag aktív épületek energiatöbbletének befogadása az energiarendszerekbe
- Épületekkel kapcsolatos környezetterhelés minimalizálása
- Intelligens, „okos” épületek (kényelem, működtetés)
- Intenzívebben épített város, több zöldfelülettel



Épületek Teendők 2020-ig

- Szabványok, stabil szabályozó rendszer (energia, hulladék, zöldfelület)
- K+F (hazai hagyományos technológiák, külföldiek kutatása)
- Hazai gyártókapacitás adaptálása
- Zöld minősítési rendszer bevezetése és érvényesítése a közbeszerzésekben
- Zöld építési rendszert ösztönző támogatási eszközök bővítése
- A meglévő, elavult épületállomány felmérése és környezettudatos felújításának gyorsítása
- Az újrahasznosítás háttériparának támogatása, a lerakás visszaszorítása
- Öshonos épületfa erdők telepítése



Épületek Üzleti lehetőségek

- Épületenergetikai üzletág (napelemek, hőszivattyúk, stb.)
- Táj- és kerttervezés (zöldfelület) és kivitelezés (Green City)
- Épületfelújítás
- Bontási hulladék újrahasznosítása
- Tanusítási rendszerek elvégzése és az ezzel kapcsolatos oktatás
- Anyag- és energiatakarékos építőanyag-gyártás
- Faiskolai termesztés a zöldfelületekhez
- Helyi szennyvíztisztítási rendszerek



Épületek Kockázatok

- Forráshiány
- Ipari érdekellentétek
- Szemléletváltás hiánya
- Képzett munkaerő hiánya
- Szociális olló tovább nyílik



Hulladék Jelenlegi helyzet

Hulladék

- Magas a hulladéklerakási arány (duplája az EU-nak)
- Alacsony újrahasznosítási és energetikai hasznosítási arány



Hulladék Jövőkép 2050-re

- A hulladék megszűnik köszönhetően az újrahasználatnak és a zárt rendszerű technológiai folyamatoknak
- Nem megújuló erőforrások felhasználásának visszaszorítása
- Lerakásra kerülő anyagmennyiség minimálisra csökken
- A régi lerakók feltárása megtörténik a múltban lerakott értékes, hasznosítható hulladékok nyersanyagként és tüzelőanyagként történő felhasználás érdekében
- Biogáz hasznosítása a biológiailag lebomló hulladékok esetében
- A radioaktív hulladékok tárolása/hasznosítása biztonságos, elfogadott és nem jelent kockázati veszélyt a gyakorlatban
- Folyamatos anyaghatékonyság javítás a termelési folyamatokban
- Életciklus- és élettartam-növelés a termékek és szolgáltatások esetében
- A szennyvíz, mint speciális hulladék új erőforrásként jelentkezik, zárt rendszerek kialakításával megszűnik a természetes vizekbe a visszajuttatás



Hulladék Teendők 2020-ig

- 3R (reduce, reuse, recycle) alkalmazását ösztönző szabályozási környezet megerősítése
- Felelős és környezettudatos vállalatok nem kerülhetnek versenyhátrányba
- Környezetközpontú címkézés (ecolabelling)
- K+F, terméktervezés ösztönzése
- Hulladékhasznosítási háttérpar kiépítése, folyamatos fejlesztése



Hulladék Üzleti lehetőségek

- Innovatív terméktervezés- hosszú élettartamú és hatékony termékek (csomagolóanyagok optimalizálása az újrahasznosíthatóság érdekében)
- Lerakók feltárása és hulladékok hasznosítása – „urban mining”
- Nem megújuló erőforrások helyettesítése biomasszával, hulladékkal
- Szennyvíz hasznosítása (pl. foszfor és nitrogén kinyerése, hőenergia hasznosítása, szerves anyag kinyerése)
- Jelenleg alacsony újrahasznosítási aránnyal rendelkező anyagok esetében (pl. alufólia) hatékony visszagyűjtési és feldolgozási technikák alkalmazása
- Építési bontási hulladékok újrahasznosítása
- Ipari meddők, ill. veszélyes hulladékok megfelelő kezelése, hasznosítása



Hulladék Kockázatok

- Feketegazdaság, mint piactorzító tényező
- Nemzetközi versenyképességi kérdések (jogszabályból adódó különbségek)
- Hulladék nemzetközi illegális mozgása



Ökoszisztéma szolgáltatások

Tekintettel a téma újdonságára és üzleti körökben még korlátozott ismeretére, az üzleti párbeszéd résztvevői és a Vision 2050 jelentés készítői az ökoszisztéma szolgáltatások fontosságára és hazai megismertetésére helyezik a hangsúlyt, és nem fogalmazznak meg specifikusan magyarországi üzleti lehetőségeket, illetve üzleti és szabályozási teendőket.



A BCSDH

Magyarországi Üzleti Tanács a Fenntartható Fejlődésért Közhasznú Egyesület (angol rövidítéssel BCSD Hungary) 2006. szeptemberében alakult meg a gazdaság különböző szektoraiban működő 13 alapító vállalat részvételével azzal a céllal, elősegítse a tagok, illetve a hazai gazdaság szereplőinek körében a fenntartható fejlődés három alappilléreinek: a gazdasági növekedés, az ökológia egyensúly és a társadalmi igazságosság elveinek a vállalati gyakorlatba való átültetését és alkalmazását. A BCSD Hungary tagja a **World Business Council for Sustainable Development** nevű globális üzleti szervezetnek, melynek több mint 200 nagyvállalat a tagja és a világ 60 országában van nemzeti szintű képviselője.

További információk és elérhetőségek a www.bcsdh.hu honlapon.